

มารยาท

: นางสาวฉัฐศุภางค์ สารมาศ

มารยาททางสังคมอะไรบ้างนะ ที่เราควรจะทำ ??

เจอข้อความที่เขียนโพสต์ในเฟซบุค “มารยาททางสังคมเสื่อม” รู้สึกใจหาย คิดและตรึกตรอง นำมาเปรียบเทียบในยุคสมัยต่าง ๆ ที่ผ่านมา สิ่งดีงามในสังคมมีเยอะแยะ ประเพณีวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของไทยที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมีมากมาย และเป็นสิ่งล้ำค่า แต่ทำไมคนไทยลืมรากเหง้าของตนเอง มองแต่ค่านิยมของต่างชาติ ได้โปรดหันกลับมามองตนเองสักนิด สิ่งใดที่ดีมีค่าก็ควรจะนำมาใช้ ถ่ายทอดสู่ประชาคมโลก ดังเช่นเรื่องที่จะกล่าวต่อไป คือ มารยาท

มารยาท หมายถึง กิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมโดยมีระเบียบแบบแผน อันเหมาะสมตามกาลเทศะ

ขอบข่าย มารยาทไทย มารยาทไทยเป็นสิ่งที่หนึ่งซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็น การไหว้ การพูดจา วิธีการเรียกคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น เราเรียกแม่ค้าขายส้มตำว่า ป้า แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของคนไทยที่ไม่สามารถหาได้ในชาติอื่น ๆ และสังคมที่ใกล้ชิดของคนไทย นอกจากนั้นมารยาทไทยยังครอบคลุมถึงกิริยา วาจาต่าง ๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การทำความเคารพ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การให้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด การฟัง การใช้เครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติในพิธีการต่าง ๆ

ปัจจุบันด้วยพิษของโลกาภิวัตน์และโลกของการแข่งขันและการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่แย่งเวลาในการที่จะปลูกฝังสิ่งดีงามเหล่านี้ไป เกิดการหลงลืมคำว่า “มารยาท” และได้เกิดการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยึดตนเองเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงคนในสังคมรอบข้างว่า เขาจะรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่ตนเองกระทำกล่าวง่าย ๆ ว่า “ไม่เอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะไม่ใช่เรื่องของเรา เรื่องของเรา คือ เราต้องสบาย ต้องได้ ไม่ต้องเสีย หรือต้องสำเร็จ” จึงทำให้สังคมเกิดความสับสนว่า “สิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ” “สิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม” “สิ่งใดถูกกาลเทศะหรือไม่ถูกกาลเทศะ” บางคนก็กล่าวไปจนถึงการมีสมบัติผู้ดี จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในสังคม ความอคติต่อกันทำลายบรรยากาศดี ๆ ของการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมรอบข้างไม่น่าอยู่ แต่ถ้าทุกคนหันมาปรับปรุงบรรยากาศที่ดีในสังคม ตั้งแต่หน่วยเล็กจนถึงหน่วยใหญ่ที่สุด จะทำให้สังคมนั้น ๆ น่าอยู่มากขึ้น จะพบกับความถ้อยทีถ้อยอาศัยน้ำใจที่เอื้ออาทรกันและกัน การช่วยกันร่วมมือกันทำงาน และเกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและการทำงาน

ดังนั้น มาช่วยกันทำสิ่งที่หายไปนั้น กลับคืนมาสู่สังคมไทยกันเถละ นั่นคือ “มารยาททางสังคม” ที่ดูเหมือนสิ่งที่ดูเล็กน้อย แต่มีความสำคัญที่ทำให้ครอบครัว หน่วยงาน และสังคมเราน่าอยู่ เพราะบุคคลเรานอกจากจะมี

ความสามารถในการทำงานที่ดีเยี่ยมแล้ว ยังต้องรู้จักรักษากิริยามารยาท และจะต้อง รู้จักการสมาคมกับผู้อื่น จึงจะเป็นบุคคลที่มีเสน่ห์ เพิ่มความสนใจให้กับผู้พบเห็น จึงนับได้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิตประจำวันและในการทำงาน เพราะ คนมีมารยาทนั้นไม่ได้วัดกันที่คุณจะพูดอะไรมา หรือมีสติระดับใด หรือมีตำแหน่งหน้าที่อะไร หรือมาจากวงศ์ตระกูลไหน หรือมีฐานะอย่างไร แต่วัดกันที่บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมา โดยท่วงทีกิริยามารยาทที่แสดงออกมาแล้ว บุคคลอื่นรอบข้างเขาได้รับได้หรือไม่ได้ บุคคลที่มีกิริยามารยาทดีจะมีโอกาสได้รับความนิยม ชื่นชอบและชื่นชมจากบุคคลรอบข้าง แต่ถ้า บุคคลนั้นมีตำแหน่งหน้าที่สูง เป็นผู้บังคับบัญชา หรือมีความเก่งในหน้าที่การงาน แต่ไร้มารยาท ทางสังคม บุคคลนั้นก็ไม่น่าชื่นชมหรือน่านับถือ เพราะบุคคลนั้น ยังไม่รู้ว่าจะอะไรควรทำและไม่ ควรทำ ยังนึกถึงแต่ผลประโยชน์ของตน หรือ ยึดตนเองหรือที่เรียกว่า “อัตตา” เป็นหลัก ยังไม่รู้จักให้เกียรติคนอื่น สลิมมองคุณอื่นที่อยู่ รอบข้างว่า ทุกคนมีความสำคัญในสังคมไม่ว่า เขาจะอยู่ในฐานะใดในสังคมก็ตาม เขาก็มี ความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน จึงควรให้เกียรติ ไม่ว่าเขาจะมีฐานะด้อยกว่าตนก็ตาม หลายครั้งที่ บุคคลเราเมื่อมีฐานะ มีหน้ามีตาในสังคม หรือ มีอำนาจขึ้นมา มักจะลืมนึกถึงคนอื่นที่เขา มี ความเป็นมนุษย์เช่นตนเอง ที่มีความรู้สึกและ มีความต้องการเช่นกัน แต่กลับแสดงอำนาจหรือ มีกิริยาที่แสดงท่าทีชมคนอื่น เพื่อให้เขาดูด้อยกว่า ตนเอง ซึ่งดูเหมือนจะดีที่สร้างสถานการณ์ที่ เหนือกว่าบุคคลอื่น แต่สิ่งที่ทำไปนั้น กลับติดลบ เพราะสิ่งที่ทำไปไม่ได้ใจคนที่เห็นหรือคนที่ถูก

กระทำ และบางครั้งกลับกลายเป็นการเอาคืน จึงทำให้บรรยากาศดี ๆ ที่จะทำให้การอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขหายไป และถ้าเป็นหน่วยงาน ที่ต้องทำงานร่วมกันด้วยแล้ว ความร่วมมือในการ ทำงานจะหายไป ผลงานที่ได้อาจไม่ประสบ ความสำเร็จอย่างที่ควรจะเป็น บางครั้งดูเหมือน ประสบความสำเร็จดี แต่ถ้ามองลึกกลงไปใน รายละเอียดแล้วจริง ๆ อาจไม่ได้ประสบความสำเร็จจริง ๆ ก็ได้ เพราะคนอาจทำให้ด้วยหน้าที่ ตามความจำเป็น หรือทำให้เพราะกลัวอำนาจ ของผู้มีอำนาจหน้าที่เหนือกว่า แต่ไม่ได้ใส่ใจกับ งานที่ต้องทำ สิ่งที่ออกมาจึงไม่ได้มีประสิทธิภาพ อย่างที่ควรจะเป็นเป็นการทำให้ผ่าน ๆ หรือผ่าน ๆ ตัวไปเท่านั้น และเมื่อวงจรนี้ยังคงอยู่ ไม่มีการ ปรับปรุงผลกระทบที่สะสมนั้นสูงห่อหมก ก็จะแสดง ออกมา และวันนั้นการแก้ไขก็จะยากขึ้น ส่งผลร้าย ต่อตนเอง คนรอบข้าง หน่วยงาน และสังคมที่อยู่ แต่ก็ไม่มีอะไรที่สายเกินไปที่เราจะหันกลับมาและ เอาใจใส่กับคนรอบข้างอย่างจริงจัง ด้วยมารยาท ทางสังคมที่ดีงามให้แก่กันและกัน จะทำให้สิ่งที ดี ๆ กลับมาสู่สังคมเรามากยิ่งขึ้น เกิดความรัก และความสามัคคีกันในสังคม

มารยาทในสังคม

ไปลามาไหว้ มารยาทไทยที่เป็นวัฒนธรรม การทักทายเวลาพบปะกันหรือลาจากกัน “การไหว้” เป็นการแสดงถึงความมีสัมมาคารวะ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นอกเหนือจาก การกล่าวคำว่า “สวัสดี” แล้วยังแสดงออกถึง ความหมาย “การขอบคุณ” และ “การขอโทษ” การไหว้เป็นการแสดงมิตรภาพ มิตรไมตรี ที่เป็น ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ซึ่งนับวัน จะค่อย ๆ เลือนลางออกไปจากสังคมไทย ด้วยเยาวชนไทยส่วนใหญ่รับเอาวัฒนธรรม

ต่างชาติดมายึดถือปฏิบัติ เช่น การทักทายกันด้วยการจับมือ ด้วยการผกหัวหรือพยักหน้าต้อนรับกัน โดยปกติความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นวัฒนธรรมไทยที่แสดงความเคารพด้วยการไหว้ผู้อาวุโส หรือการรับไหว้ผู้อาวุโสน้อยปัจจุบันกลายเป็นวัฒนธรรมที่เกิดเฉพาะกลุ่มแทนที่จะเป็นวัฒนธรรมในสังคมของคนทุกชนชั้นด้วยสาเหตุที่เยาวชนไทยมองข้ามวัฒนธรรมไทยที่ติงามถูกต้อง มารยาทในสังคมไทยจึงผิดเพี้ยนไปในที่นี้ได้หยิบยกมารยาทในการพบปะสมาคมในสังคมที่สำคัญมีดังนี้

๑. การรู้จักวางตน ต้องเป็นคนมีความอดทน มีความสงบเสถียร ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าว อวดรู้ อวดฉลาด อวดมั่งมีและไม่ควรตีตัวเสมอผู้ใหญ่ แม้ว่าจะสนิทสนมหรือคุ้นเคยกันสักปานใดก็ตาม ในปัจจุบันนี้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทำให้ช่องว่างต่าง ๆ เลือนหาย การวางตนเสมอกันมากขึ้น

๒. การรู้จักประมาณตน มีธรรมของคนที่ ๗ ชื่อว่า สัปปริสธรรม ๗ ประการ ได้แก่ รู้จัก เหตุผล ตน ประมาณ กาล ชุมชน และบุคคล โดยไม่ทำตัวเองให้เด่น เรียกร้องให้คนอื่นสนใจ หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป ตัวอย่าง คำเตือนของหลวงวิจิตรวาทการที่กล่าวไว้ว่า “จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย ไม่มีใครเขาอยากเห็นเราเด่นเกิน” ในปัจจุบันสังคมพัฒนามากขึ้น ช่องทางการแสดงออกมีมากขึ้น เช่น Internet Facebook Line Twister เป็นต้น ทำให้ทุกคนมีเวทีประกาศตัวตนมากขึ้น ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ กับใคร และสามารถรับรู้ได้รวดเร็ว การรับรู้ข่าวสารจากสื่อก็ต้องระมัดระวังมากขึ้นด้วย

๓. การรู้จักการพูดจา ต้องไม่ทักทาย

ปราศรัยกับคนด้วยคำพูดที่จะทำให้คนเขาเกิดความอับอายในสังคมและไม่ค่อยเสี่ยงดังหรือยกคิ้วหัวตาทำท่าทางประกอบจนทำให้เสียบุคลิกภาพได้

๔. การรู้จักควบคุมอารมณ์ คือ รู้จักข่มจิตของตน ไม่ใช่อารมณ์รุนแรงเพื่อไม่ให้ล่วงล้ำที่ไม่ควรล่วง ได้แก่ การข่มระคะ โทสะ โมหะ ไม่ให้กำเริบเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ รู้จักข่มอารมณ์ต่าง ๆ ไม่ทำลายข้าวของไม่พูดและแสดงกิริยาประชดประชันหรือส่อเสียด

๕. การสำรวมกิริยาเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ ขณะที่เดินผ่านผู้ใหญ่ให้ก้มตัวพองาม หรือหากผู้ใหญ่กำลังเดินไม่ควรวิ่งตัดหน้า ควรหยุดให้ผู้ใหญ่เดินไปก่อน หรือไม่ควรเดินผ่านกลางขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดกัน

๖. การรู้จักควบคุมอิริยาบถ ถือเป็นคุณสมบัติที่ดี เช่น เมื่อเราได้ยินเสียงเพลงก็ไม่ควรเขย่าตัว กระดิกเท้า หรือเคาะจังหวะโดยไม่เลือกสถานที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นอาการของคนที่ไม่ควบคุมอิริยาบถและไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

๗. ความมีน้ำใจไมตรีอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขด้วยความรักและเข้าใจกัน ควรมีความเอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ ทุกข์สุขของผู้เกี่ยวข้องมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ที่สำคัญคือน้ำใจในการช่วยเหลือหรือช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคม

๘. การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคุณธรรมขั้นสูงของการอยู่ร่วมกันใน พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเป็นปัจฉิมโอวาท ความว่า “จงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นด้วยความไม่ประมาทเถิด”

การยังประโยชน์แก่ผู้อื่น ก็คือ การช่วยเหลือผู้อื่นหรือการปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สังคมจะมีสันติสุข คือ มีความสงบสุข ถ้าบุคคลในสังคมรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ที่กล่าวมาข้างต้นยังคงมีให้เห็นในสังคมไทยแต่เริ่มลดน้อยลงทุกที ฝากผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันคนละไม้คนละมือ ส่งเสริมให้สิ่งที่ดีงามเพิ่มพูนในสังคมด้วย เรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ด้วยการใส่ใจสิ่งเล็กน้อยในสังคม โดยเริ่มต้นจากการรู้จักมารยาททางสังคม

เอกสารอ้างอิง :

<https://sites.google.com/site/tanutchab865/maryath-thang-sangkham-thiy-thi-yeawchn-phung-mi> สืบค้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

บ้านมหาตมทอม. (พ.ศ. ๒๕๕๒). “มารยาทในสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.baanmaha.com/community/thread24437.html>

อัจฉรา นวจินดา. “มารยาทในสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก pirun.ku.ac.th/~agrpct/envelop/character3.doc

อมร สังข์นาท. “วิถีธรรมวิถีไทย”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก http://www.nayoktech.ac.th/~amon/in11_2.html

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (มิถุนายน ๒๕๕๓). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับมารยาททางสังคม. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

จาก http://www.m-culture.go.th/detail_page.php?sub_id=1715

www.oknation.net. (ธันวาคม ๒๕๕๒). “ขอโทษไม่ใช่ขอภัย”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.oknation.net/blog/four-panya/2009/12/19/entry-1>

<http://web.eng.nu.ac.th>. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://web.eng.nu.ac.th/aesthetics/document/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1.pdf>

<http://www.hotcourses.in.th/>. (มิถุนายน ๒๕๕๕). “มารยาททางสังคมของชาวอังกฤษ”. ค้นคืนวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.studysquares.com/england/E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%A4%E0%B8%A9/>

www.udru.ac.th. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก www.

udru.ac.th/website/attachments/elearning/02/19.pdf

www.oknation.net. (๑๐ เมษายน ๒๕๕๕).

“มารยาททางสังคม..เรื่องเล็กน้อยที่ควรใส่ใจ”. สืบค้นวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก <http://www.oknation.net/blog/nookkill/2012/04/10/entry-1>

<http://management.aru.ac.th>. “มารยาททางสังคม”. สืบค้นวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จาก http://management.aru.ac.th/mnge/images/pdf/e-book/wanthanee/eb_chapter10.pdf

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx